

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարվան 6 ռուբ.
Առանձին համարները 5 կոպեկով.

Թիֆլիսում զրկում են միմիայն խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցէն. Тифлисъ, Редакция «Мшакъ».
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Տէլէֆոն № 253.

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԴՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի եւ տօն օրերէն)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ.
Տէլէֆոն № 253.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Շինարար գործունէութիւն. — ՆԵՐՔԻՆ ՏԵ-
ՍՈՒԹԻՒՆ. Մամուլ. Երկրաշարժից վնասված-
ների օգտին. «ՄԻՋԵՆ»։ Նամակ Նոր-Նախի-
ջեանից. Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒ-
ԹԻՒՆ. Արտաքին լուրեր. — ՀԵՌԱՊԵՐՆԵՐ. —
ՅԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ.
Նամակ Գրեմանիայից:

ՇԻՆԱՐԱՐ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐԻ ԹԻՒՆ

ՍԵ Ծովի արեւելեան ափերում գտնվող
պետական հողերի մի մեծ տարածութիւն
բաժանվեց մանր կտորների եւ տրվեց ցան-
կացողներին այն պայմանով, որ վերջնոր-
ները մշակեն այդ հողերը: Այն անձինք,
որոնք մի որոշ ժամանակամիջոցում անկա-
յող կը լինեն կատարել այդ հիմնական
պայմանը, պէտք է նորից վերադարձնեն
պետութեանը իրանց վերջրած հողերը:
Կենդանի մի այդպիսի պայման, կառավարու-
թիւնը հաւատարմութեան էր, որ շուտով ՍԵ
Ծովի արեւելեան ափերը կը ծածկվեն մեծ
այգիներով, շքեղ ծառատունիքով եւ ա-
մեն տեսակ շահաւէտ բոյսերով:

Սակայն կառավարութեան յոյսը շատ
դէպքերում չարագործացաւ եւ հող վերջնոր-
ները ցոյց տուին, որ նրանց մի ստուար
մասին անքան չէ ոգեւորել կուլտու-
րական, օգտաւէտ գործ կատարելը, որքան
նեղ անձնական շահեր որոնելը եւ սպեկու-
լյացիա անելու գիտաւորութիւնը: Պե-
տութիւնից անմիջապէս հող վերջնորդների
այդ մասը, զոչ լինելով այն հանգաման-
քից, որ նրանց ազդով է ձրի կերպով
կարեւորներ ստանալ այնպիսի տեղերում,
ուր հողի գինը օրից օր բարձրանում է,
շատ շուտով իրանց վերջրած հողերը ծա-
խեցին ուրիշ մարդկանց թանգ գներով:

Այդ երեւոյթի վրա կառավարութիւնը
այժմ ուշադրութիւն է դարձրել եւ կար-
գադրել է, որ վերջրած հողերի վաճառու-
մը զարգարեցնվի: Եթէ հող վերջնորդ ան-
կարող է ամբողջ տարածութիւնը մշակել,
նա պէտք է այդ աւելորդ, անմշակ միա-
ցած մասը վերադարձնի պետութեան, որը
եւ կը կարգադրի այդ հողերի վիճակը:
ՍԵ Ծովի արեւելեան ափերի հողերը մեծ
ապագայ ունեն թէ գիւղատնտեսական
արդիւնաբերութիւն զարգացնելու հա-

մար եւ թէ մի շարք առողջապահական
կայարաններ, ամառանոցներ ու ձմեռանոցներ
շինելու համար: Յանկայի է, որ իսկապէս
այդ հողերը ընկնեն գործ կատարողնե-
րի ձեռքը, որոնք շենացնելին մեր երկ-
րի այդ հարուստ եւ հազուագիւտ մա-
սերից մէկը: ՍԵ Ծովի այդ ափերը
կարողանում են աճեցնել բազմատեսակ
բոյսեր եւ մի քանի տեղերում նրանք ըն-
դունակ են արտադրել հարաւային բը-
նութեան բուսական հրաշալիքները ա-
ռանց գիմելու ջերմոցների եւ ուրիշ
արհեստական միջոցների:

Կիտաւորութիւն կայ ՍԵ Ծովի ափերի
ամբողջ զօնով անցկացնել երկաթուղի եւ
աւելի զարգացնել ծովագնացական հարցը-
րակցութիւնը զանազան տեղերի մէջ: Այդ
բոլորը, միացած մի շարք կուլտուրական
ձեռնարկութիւնների հետ, կը դարձնեն
մեր երկրի այդ մասը մի գրաւիչ տեղ, որը
գէպի ինքը կը գրաւի բազմաթիւ այցելու-
ներ Ռուսաստանի զանազան մասերից
օգտվելու նրա կլիմայից, օգտվելու նրա
արդիւնաբերութիւնից:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ

Հեռագիրը հաղորդեց ժողովրդական լուսա-
ւորութեան միջնադարի այն շրջաբերականի մա-
սին, որ միջնակարգ դպրոցների հարցաքննա-
կան սխառն մէջ մտնում է նոր կարգ: Վա-
ղուց մանկավարժների մեծամասնութիւնը քա-
րողում է, որ տարեկան հարցաքննութիւնները,
գտնէ այն աշակերտների վերաբերմամբ, որոնք
գասարանից դասարան պիտի փոխվեն, անըն-
պատկարարաբար են, ներկայացնում են մի
հնացած ձեւ. տարեկան հարցաքննութիւնները
ոչ միայն կարող չեն աշակերտի պատրաստու-
թիւնը եւ ընդունակութիւնը պարզել, այլ եւ
շատ դէպքերում ուղղակի անարդարութեան
կերպարանք են ընդունում: Հարցաքննութեան
ժամանակ լաւ կամ վատ պատասխան տալը
մեծ մասամբ պատահական հանգամանք ունի,
մինչդեռ աշակերտի իսկական ընդունակութիւն-
ների վրան կարող էր լինել այն մի տարին,
որ նա անց է կացրել դասարանում, հետեւա-
բար եւ այն առաջնորդութիւնը, որ ցոյց է
տուել աշակերտը մի տարվայ ընթացքում, պի-

տի վճռէ թէ արժանի է աշակերտը, որ փոխա-
դրվի միւս դասարան կամ արժանի չէ: Չը
պէտք է մոռանալ եւ այն հանգամանքը, թէ
աշակերտը որքան լարում է իր ոյժերը, որքան
տանջում է իրան՝ հարցաքննութիւններին
պատրաստվելու համար: Այդ բոլոր հանգա-
մանքները վաղուց ցանկալի են դարձրել, որ
հարցաքննութիւնները վերացվեն. եւ միջնա-
րական նոր կարգադրութիւնը գալիս է մա-
սամբ բաւարարութիւն տալու այդ ցանկու-
թեան:

Շնորհիւ այդ շրջաբերականի—ասում է
«Русскія Вѣд.» լրագիրը—գիմնազիաների
աշակերտների գտնէ կէսը ազատված կը լինի
հարցաքննութիւններից: Այս կարգադրու-
թեան չէ կարելի չը վերաբերվել կատարեալ
համակարգով, թէեւ հարցը դրանով, ի
հարկէ, վերջնական լուծում չէ ստանում:
Կարելի է յուսալ, որ նոր կարգադրութիւն-
ներ էլ կը լինեն շուտով եւ մեր միջնակարգ
դպրոցի հարցաքննութիւնները վերջնակա-
նապէս կը կարգաւորվեն:

Ինչպէս յայտնի է, նոր կարգադրութեամբ
առանց քննութիւնների դասարանները փոխել
կարող են այն աշակերտները, որոնք յայտնի
առարկաներից յայտնի թւանշաններ են ստա-
նում. ուրեմն այդ պայմաններին չը համապա-
տասխանող աշակերտները պիտի քննութիւն
տան: Ներկայումս, ինչպէս յայտնի է, ժողո-
վրդական լուսաւորութեան միջնադարիւնը
զբաղված է միջնակարգ ուսման ընթացի-
կաբով: Մի առանձին յանձնաժողով, որ նե-
թեր է մշակում, ունի իր ծրագիրը հարցա-
քննութիւնների վերաբերմամբ. այդ ծրագիրն է
ակնարկում Մօսկվայի լրագիրը, յոյս յայտնե-
լով, որ միջնադարիւնը չի բաւականանալ
ներկայ մասնաւոր բարեփոխութեամբ: Բայց,
ի հարկէ, եղանակ էլ չառ համակրելի բան է
եւ բարեփոխող աշխատող աշակերտները կարող
են ապահով լինել, որ իրանց տարեկան ջանա-
սիրութիւնը հարցաքննութիւններից ազատվե-
լու մի փայլուն միջոց է:

Շատ դժգոհ է Պարիզի «Համալսարան» ամ-
սագիրը մեր իրականութիւնից: Ուստի եւ ե-
րեմիականներ է թափում մեր օրերի եւ մարդ-
կութեան ժամանակակից վիճակի վրա, երե-
միականներ, որոնք, ի դէպ ասած, բերելական
ոճ էլ ունեն:

Այո, քաղաքակրթութիւնը, այն բազմա-
թիւ բարիքներուն հետ, զոր անքան առա-
տաճեւորութեամբ ըմբռնում է մեզ, մանա-

ւանդ այս վերջին դարերում մէջ, հասուցած
է նաեւ անթուկի չարիքներ, որոնք ցեղե-
րու նման կախում մարդկութեան ստին-
քներէն անընդհատ կը ծծեն ու կը ծծեն...:
Ընկերութիւնները ապականած են. ընտանե-
կան շրջանակները պղծուած՝ վատ բարքերու
ազդեցութեան տակ եւ կեղծիքն ու խաբէու-
թիւնը մեծ դեր կը խաղան առօրեայ կիսն-
քին մէջ: Շատ հազուադէպ ու աննշանակալի
են այդ դէպքերը, որոնք իրենց կեանքը,
զոյութիւնը պահպանելու ոգորումին մէջ՝
բաց ճակատով աշխի պայքար մղեն, ընա-
կան կամ պատահական խոչընդոտներու
դէմ: Մեծամասնութիւնը գիտւած է միշտ
նենգամիտ մեղեկայութիւններով: Մարդա-
սէրի զոյղին տակ վարագործութեամբ կը դըտ-
նեն շատ անգամ մարդասիրտը հրէշ մը. ու
երբեմն, բարեմիտ կարծեալ ծածկալի չը-
ղործի մը լորձուկը կը ցայտեցնեն մեր
երեսին: Անձնական կիբքեր ու եսասիրական
ստիպող զգացումներ վերջապէս դարձնաւ ա-
ռաքնութիւններն եղած են:

Իրողութիւնը իրողութիւն է: Բայց ո՞վ պի-
տի աւելի բարեբաւոյնի օրիւր պատրաստէ այս
ողբալի մարդկութեան համար:—Ընդհանուր
առաջադրմութիւն է հարկաւոր, իսկ այդ բանի
մէջ կան ոյժեր, որոնք գործ կարող են կա-
տարել, եթէ հասկանան իրանց պարտաւո-
րութիւնները: Գործիչների մէջ առաջին տեղը
տրվում է մամուլի ներկայացուցիչներին, գրա-
դէտներին ու վիպասաններին: Բայց ցանկ այն
է, որ մեր մամուլը, «Համալսարանի» սակով,
միանգամայն անպէտք է. նա ուղղակի ասում
է. «Հայ մամուլը հիւանդ է. մենք պէտք չու-
նենք հիւանդ մամուլի մը»: Ի հարկէ, եթէ հի-
ւանդ է, պէտք է բժշկել նրան. եւ Պարիզի
ամսագիրը ունի իր ձեռքին պատրաստ դեղա-
տոմս. բայց որքան չիփթութիւն դեղերի մէջ,
որքան ընդհանուր բառեր, որոնք ամեն մի
գեղագործի պիտի հարկադրեն ուսերը չարժի
եւ արտասանել. «Չեմ հասկանում»: Սկսեց
հէնց նրանից, որ «Համալսարանը» մամուլի հի-
ւանդութեան պատճառով մէկը համարում
է «գաղափարի ու դաւանանքի տարբերու-
թիւնները»: Ահ, այս բառերը տպվել են եւ-
րօպայում, որ այժմ ամայի ու անկենդան կը
լինէր, եթէ գաղափարի ու դաւանանքների
տարբերութիւնները չը ցնցէին նրան: Գաղա-
փարի ու դաւանանքի տարբերութիւններ չեն
ընդունում ասիացիները, նրանք, որոնք աշ-
խատում են գերեզմանական հաւասարակշռու-
թիւն հաստատել մարդկանց զանգեթի տակ:
Բայց ինչ են տուել նրանք եւ միթէ երջա-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԳԵՐՄԱՆԱՅԻՑ

Լէյպցիգ, մարտի 28-ին

Ուշագրաւ երեւոյթը, որ վերջին շաբաթներս
գերմանական բարձր դասակարգի, այսպէս ա-
սած՝ մտքի արիստօկրատների բոլոր չերտերը
այնտեղում է, դա Հէյնցէ—օրէնքի (lex
Heinze) հակաշարժումն է:

Դեռ 90-ական թւականների սկզբներին Բեր-
լինի պատմական դատարանի առաջ ներկայա-
ցան Հէյնցէ ամուսնիները, որոնք իրանց
պտոնկային պօգալի արարքների երեւան դա-
լովն այնպիսի նողկանք առաջացրին հասարա-
կութեան ամեն շրջաններին մէջ, որ նոյն իսկ
ինքն կայսր Վիլհելմը նախանձախնդիր հանդի-
սացաւ եւ կառավարութեան ուշադրութիւնը
հրաւիրեց, պատժական խիստ օրէնքների մի-
ջոցով, հետամուտ լինել այդպիսի խայտա-
նակութիւններին: 1892 թւին կառավարու-
թեան կողմից բէյխատագին ներկայացրած օրի-
նադիւրը ժողովրդի ներկայացուցիչները անըն-
դունելի համարեցին եւ նա ընկաւ, բայց բոլո-
րովին չանհետացաւ եւ մի քանի անգամ էլ
նորից բէյխատագի չէմքը խոխեց, սակայն միշտ
արտաքսվելու բաղձին արժանանալով:

Օրինագիւրը առաջին անգամ կառավարու-
թիւնից առաջարկված եւ բէյխատագի մերժ-

ված լինելուց յետոյ, կենտրոնի (կաթօլիկ կղե-
ւակներին) կուսակցութիւնը այդ ծրագիրն օ-
րէնք դարձնելու նախաձեռնութիւնը իր վրա
առաւ եւ մի քանի անգամ անաջող փորձ անելուց
յետոյ, այս սէքցիօնին էլ իրկին մէջտեղ բերեց,
եւ աշակերտներին օգնութեամբ՝ աշողութեան
ճանապարհի վրա է. արդէն երկրորդ ընթեր-
ցանութեամբ ընդունված է եւ նոյն իսկ եր-
րորդ ընթերցանութեան հասել էր եւ անառ-
բակոյս կանցնել, եթէ ձախալուծմանները՝
արմատականների հետ միացած՝ օքստրուկիայի
միջոցին չը դիմէին եւ զանազան առաջարկու-
թիւններով ու անուանական քուէարկութեան
պահանջումով չը ձգձգէին, վերջն էլ ժողովի
դաճիճից հետանալով, վաւերական վճիռ կա-
յացնելու համար պահանջված ներկայացուցիչ-
ների թիւը (200) չը լրացաւ, որով գէթ մի
առժամանակ օրինագիւրը քնեց:

Ընթերցողն առաջին ակնարկից դժուարու-
թեամբ կըմտնէ պտոնկութեան դիմադրելուն
վերաբերվող մի պատժական օրէնքի եւ մի
ազգի, ինչպէս գերմանական է, ընտրի դասա-
կարգի առաջացրած շարժման մէջ եղած կայն
ու յարաբերութիւնը: Ըստ երեւոյթին անմեղ
խօսքեր են, որոնք պտոնկութիւնը շահագործող-
ներին պատժող օրէնքին կցված են եւ որոնք
վերաբերում են գեղարուեստին եւ գրականու-
թեան առնադարձի. նրանք ասոււ են, թէ մի
եւ նոյն պատժին կենթարկվին այնպիսի ա-
ռարկաներով առեւտուր անողներ, որոնք նոյն
իսկ «առանց անպարկեշտ լինելու, մարդու ա-
մօթխանութեան եւ բարոյականութեան զգա-

մունքին կուպիտ կերպով դիպչում են»: Օրի-
նակ՝ մերկ մարդը, լինի նկար, կամ արձան,
կամ գեղարուեստական մի գրքի մէջ նկարա-
դրած, մի եւ նոյնն է. կենդանի մարդկանց
ամօթխանութիւնը չէ կարող տանել զրանց.
օրէնքի պաշտպանները ընդունում են հաւանօ-
րէն, որ լոկ այն մտածմունքն անգամ, թէ
մարդիկ իրանց չորեքի տակից մերկ են, ան-
պարկեշտ է եւ ամօթալի: Եւ ամօթխանու-
թեան աստիճանացոյցը պիտի լինի դատաւորի
համար, որն այդ օրէնքը պիտի գործադրէ, մի
«նորմալ միջակ-մարդ» (normaler Durchschnitts-
mensch)!

—Օհ, ո՞հ, կը մտածէ երեւի ընթերցողը,
միթէ կարելի է Գերմանիայում այդպիսի օրէնք
ստեղծել:—Այո, եւ այդ կարելիութեան դէմ է,
որ այսօր զայրացել է մտքի ազնականութիւնը.
օրինագիւրը մէջ վերոյիշեալ եւ նման խօսքերի
երեւան գալն է, որ սաստիկ բարկութեամբ
լցնում է անընտանաւոր եւ ազնիւ մտածողների
սիրտը, բողոքի աղաղակը բարձրացնելով:

Շատ ուշ, արդէն բէյխատագում երկրորդ
ընթերցանութեամբ ընդունված էր օրինագիւրը,
երբ սկսվեց բողոքի շարժումը. սկսվեց Բերլի-
նից եւ աւելի ուժեղ արձագանք գտաւ Միւն-
խից ու ամբողջ գերմանական շատ աշխի ընկնող քա-
ղաքներ: Բերլինի եւ Միւնխենի գեղարուես-
տական ակադեմիաները՝ զայրացած՝ իրանց բո-
ղոքները ներկայացրին բէյխատագին. բողոքի
ժողովներին մասնակցեցին մտքի եւ արուեստի
հսկաներ, որպիսիք են աշխարհահռչակ գիտնա-
կան Թէօօր Մօսլերն եւ մեծ նկարիչ Ֆօն-

Մէնցել եւ ուրիշ շատ յայտնի պրօֆէսորներ,
գիտնականներ ու գրադէտներ, ինչպէս եւ
գեղարուեստի զանազան ճիւղերի յայտնի ներ-
կայացուցիչներ: Որքան մեծ հետաքրքրութիւն
են պատճառում այս քաղաքներում արտասան-
ված ձառերը... Դժուարագրաւ անհնարին է մի
առ մի մէջ բերել դրանք:

Չը նայած այսպիսի լուրջ եւ զարգացած
դասակարգի ցամաք բողոքին, կենտրոնի եւ
պահպանողական կուսակցութիւնները մնացին
իրանց համոզմունքի մէջ (եթէ միայն կարելի
է այդ բառը գործադրել պարլամենտական քա-
ղաքագէտների վերաբերմամբ) եւ հրատարակե-
ցին բողոքողներին իրենւ անհասկացողներ
նրանք էլ իրանց «էջը պիտի քշէին», եթէ,
ինչպէս վերը յիշված է, ձախալուծմանները եւ
արմատականները գէթ առժամանակ չը յետա-
ձգէին գործը: Բայց այս բողոքողներից, ան-
ցեալ օրը Բերլինում Հերման Զուգերմանի նա-
խագահութեամբ մի բազմամարդ ժողով էր հը-
րաւիրված, որին մասնակցեցին շատ ակադե-
միականներ: Զուգերմանը՝ Հէյնցէ—օրէնքի
դէմ գումարված ժողովում ցանկութիւն էր
յայտնել, որ այն ոյժերը, որոնք գեղարուեստի
ազատութեան դէմ եղած յարձակումը միախա-
բել է, կազմին մի մշտական միութիւն, Գեր-
մանիայի քաղաքական եւ մտաւոր կեանքի
վրա մշտական բարեբար ազդեցութիւն գոր-
ծիլու համար: Ժողովը գումարված էր այդ
միտքը իրագործելու. «Գէօթէ—միութիւնը»
(Goothe Bund) կազմվեց, նպատակ ունենալով
հոգու ազատութիւնը ամեն դէպքում անխախտ

ինչ «Ար-
 արդ պի-
 նաորո՞ւ
 Յայտ
 արեւմտ
 ռեւի
 իրաւն
 էր, սա
 Թէն շ
 վաճ, Բ
 թող Գ
 նախոր
 Գաղ
 Լողով
 աննպ
 վաղը
 Միւս
 րանի
 Պետրո
 համակ
 հաղու
 ուսու
 Կը
 իր ա
 ուր հ
 դուն
 Յանկ
 բն
 էլ ան
 Բեւ. ա
 բանոյ
 Մար
 ադ բա
 Թինն
 րակա
 նաւ
 Նաւ
 Թինն
 սերտ
 ները
 Կար
 ժուան
 նաւ դ
 հեռա
 ձեռ
 ստա
 Այդ հ
 սաւս
 ներու
 սենս
 աղդ
 հեռա
 տեղե
 Ստ
 նի ճ
 դու
 մայր
 լաճ
 անե
 հիմն
 րող
 տան
 ծրար
 բրոյ
 տար
 Մի
 ների
 խնդ
 լու՝ Ս
 ձեղ
 Արդ
 BOE B
 ւեալ
 Լրա
 17-ին
 Թիֆլ
 էր, Թ
 լի զե
 կովկ
 ները
 անա
 ցուց
 յետո
 այն
 վերա
 էնչ

նին «Արշակ Բ.»-ը դնել, նա երբեք չէր խաղաղ այդ պիեսան իր բնէնֆիւսին: Պիեսի անաջող քննարկումը ունեցաւ եւ իր այնպէս կողմը— թատրոնը այս անգամ համարեալ լիքն էր:

Յայտնի է, որ «Արշակ Բ.» մեր պատմական թատրոնի մէջ ամենից շատ յայտնի է եւ իր պիեսաների մէջ ամենից շատ յայտնի է եւ իր պիեսաների մէջ ամենից շատ յայտնի է եւ իր պիեսաների մէջ ամենից շատ յայտնի է:

Գալով բնէնֆիւսիստներ, պէտք է ասենք, որ կողմնակի պայմանները այս անգամ սաստիկ անհապատ էին նրա համար. բնէնֆիւսիստները փոքր ինչ հիւանդ էր, ձայնը շատ կարկած:

Միւս գերաստանների դերերը չէր գլխաւորում, ինքնաբերական յայտնիքները՝ այս ամենը թուրքերի անգղանգլանները՝ այս ամենը թուրքերի անգղանգլանները՝ այս ամենը թուրքերի անգղանգլանները:

Պետրոսեան մի անգամ եւս ցոյց տուեց մի համակրելի գեղ, որ մեր գերաստանների մէջ հաղորդակիւ է. պ. Պետրոսեան լուրջ կերպով ուսումնասիրում է իր ամեն մի դերը:

Կը ցանկալիք տեսնել պ. Պետրոսեանին իր ամբողջական, ժամանակակից դերերում, որ հաւատարմութեամբ, նրա գերաստանական ընդունակութիւնը աւելի ինքնիշխան կարողանալով:

Ժամանակ էր եւ միւս գերաստանների մասին մի քան ասել, բայց մինչեւ այժմ համարեալ բոլորը էլ անապատ պահպանելու պաշտօն են կատարել. ամբողջ բնակչութեամբ հիմնված է տ. Սիւրանյանի եւ պ. Պետրոսեանի դերերի վրա:

Ե. Գեղեցեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մարտի 3-ի ուղիղով կառավարիչ սենատը բացատրել է, թէ նախագահական վարչութիւնների հակողութիւնը քաղաքային հասարակական խորհուրդների վրա պէտք է կայանայ նրանում միայն, որ նախագահական վարչութիւնները պէտք է կամ հաստատեն եւ կամ մերժեն քաղաքային խորհուրդների որոշումները:

Կարող են արդեօք այն անձինք, որոնք միմեանց հետ դատաստանական վեճ ունեն, ստանալ դատարանից վկայական, որպէս զի պատահաբարական վարչութիւնից տեղեկութիւն ձեռք բերեն իրանց հակառակորդի անունով ստացված նամակների եւ հեռագիրների մասին: Այդ հարցը, որ շատ անգամ յարուցվել է Ռուսաստանի զանազան իրաւաբանական շրջաններում, ներկայացված էր կառավարչական սենատի քննութեան: Սենատը բացատրեց, որ այդպիսի իրաւունք չէ կարելի տալ եւ պատահաբարական վարչութիւնը չը պէտք է տայ տեղեկութիւններ:

Ստացանք Թաւրիզում հիմնված Պարսկաստանի «հակապալատական ընկերութեան կանոնադրութիւնը», որ հաստատված է անցեալ 1899 թ. մայիսի 1-ին: Ընկերութեան նպատակն է հաշտել ուղիղ խմբիչների գործածութիւնը թէ անհրաժեշտ, թէ ինքնուրոյն եւ թէ զանազան հիմնարկութիւնների մէջ: Ընկերութիւնը կարող է ունենալ մասնաձեռնը Պարսկաստանի զանազան գիւղերում: Ընկերութեան ծրագրած միջոցներից մէկն է հրատարակել բոլորներն ալիօսիլ գործածութեան դէմ եւ տարածել նրանց ժողովուրդի մէջ:

Մի խումբ դրամատիկներ գիտել են ֆինանսների միջնորդութեան եւ թոյլութիւն են ինքնուրոյն ակցիոններական ընկերութիւն կազմելու՝ Սախալինի նաւթաքան հողերը շահագործելու նպատակով:

Արդարադատութեան միջնորդութիւնը «НОВОЕ ВРЕМЯ» լրագրում հրատարակել է հետեւեալ պաշտօնական հերքումը: «НОВОЕ ВРЕМЯ» լրագիր 8640-րդ համարում այս մարտ ամսի 17-ին տպագրված էր մի թղթակցութիւն թիֆլիսից, որի մէջ, ի միջի այլոց, հաղորդված էր, թէ արդարադատութեան միջնորդը արդիւն վերջը ուղեւորվելու է այդ քաղաքը եւ կողմնաւոր դատաստանական հիմնարկութիւնները ենթարկելու է քննութեան: Դրա հետ միասին ինչեւ թղթակցութեան մէջ կար մի ցուցում, թէ իբր 1895 թ.ին, քննութիւններից յետոյ, ստատու-սէկրետար Մուրավյով եկաւ այն եզրակացութեան, թէ «դատաստանական վերանորոգումը մտցրված է երկրի մէջ փոքր ինչ վաղաժամ, թէ ազգաբնակչութիւնը վերին

աստիճանի վայրենաբարոյ եւ անասն է եւ թէ ժողովրդական դատարանը (НАРОДНЫЙ СУД) բաւարար եւ աւելի մօտ է տեղական ազգաբնակչութեան հասկացողութեանը, քան ընդհանուր տիպի դատաստանական հիմնարկութիւնները: Վերջապէս նոյն թղթակցութեան մէջ յիշատակվում է թիֆլիսում 1898 թ.ին գնեւ-րալ-էյտընանտ Ֆրէդէի նախագահութեամբ կազմված յանձնաժողովի մասին, որի նպատակն էր միջոցներ գտնել աւագակութիւնը արմատախիլ անելու կողմնակցութեանը: Երբեք միայն եզրակացութիւնների էութիւնը, որոնց «միաձայն» հասել են յանձնաժողովի բոլոր անդամները, նրանց հետ միասին եւ դատաստանական վարչութեան ներկայացուցիչները: Վերջիններս իբր թէ երկրի մէջ գործող դատավարութիւնը եւ դատաստանական կազմութիւնը անհամապատասխան են համարել: Անդրկովկասի ազգաբնակչութեան առանձնայատկութիւններին եւ կարծիք են յայտնել, թէ անհրաժեշտ է փոփոխութիւններ մտցնել այժմեան դատաստանական կազմակերպութեան մէջ: Յիշեալ թղթակցութեան հաղորդած տեղեկութիւնները արդարադատութեան միջնորդի կողմից ուղեւորվելու եւ դատաստանական հիմնարկութիւնները քննութեան ենթարկելու մասին բոլորովին անհիմն է: Այսպէս էլ արդարադատութեան միջնորդի անունից առաջ բերված յայտարարութիւնները այն մտքով եւ նշանակութեամբ, որ տարված են այդ թղթակցութեան մէջ ստատու-սէկրետար Մուրավյովի երեք չէ արել ոչ բերանացի եւ ոչ գրաւոր: Իսկ ինչ վերաբերում է կողմնակցութեան աւագակութիւնը արմատախիլ անելու նպատակով թիֆլիսում նշանակված յանձնաժողովին, պէտք է ասել, որ թղթակցի հաղորդած տեղեկութիւնները այդ յանձնաժողովի միաձայն եզրակացութիւնների մասին ազգապայծառ են: Իսկապէս դատարանական հիմնարկութիւնների ներկայացուցիչները զրականապէս հերքել են այն կարծիքը, թէ կողմնակցութեան այժմ գործող դատավարութեան եւ աւագակութեան տարածման մէջ գոյութիւն ունի որ եւ է կապ՝ պընդելով մի եւ նոյն ժամանակ, թէ այժմեան դատաստանական հիմնարկութիւնները ամենուրեք օտար չեն ազգաբնակչութեանը, այլ միայն հեռու են նրանից իրականապէս՝ անձնական կազմի անբաւարար թուի պատճառով:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Daily News»-ում տպագրված է մի հրաւեր՝ ուղղված հարաւ-աֆրիկական պատերազմի շարունակութեան դէմ: Հրաւերին ստորագրել են անգլիական գիտութեան եւ գեղարվեստի ամենականաւոր ներկայացուցիչները, ինչպէս Հէրբերտ Սպենսեր, Բեռն-Ջոնսոն եւ ուրիշները: Հրաւերի մէջ ասված է, թէ ստորագրողները ցանկանում են այդ միջոցով մի կողմից յայտնել իրանց համակրանքը հարաւ-աֆրիկական հանրապետութիւններին, որոնց ազատութեանը վտանգ է սպառնում, իսկ միւս կողմից՝ պահանջում են, որ անգլիական կառավարութիւնը թող նա օգուտ չգործէ հէնց առաջին պատահած առիթից եւ հասկացնել տայ, թէ կառավարել խաղաղութեան այնպիսի պայմաններ, որոնք ընդունելի կը լինեն մի ժողովուրդի համար, որ ապագայից իր քաղութիւնը եւ սէրը դէպի անկախութիւն:

«Siècle» հաղորդում է, թէ միջին-արեւելիս խաղաղ վարչէլ-Բուսսո, որը մի եւ նոյն ժամանակ ներքին գործերի միջնորդ է, հրաման է արձակել աքսորելու Ֆրանսիայի սահմաններից մի ամբողջ հոգեւոր միաբանութիւն, որ կազմված է իտալացիներից եւ գերմանացիներից եւ որ բնակվում էր Բարսելոնեայի մօտ (Ստորին Ալպերում): Այդ միաբանութիւնը երբորդութեան օրդէնի մի ձեռք էր եւ եռանդուն գործունէութիւն էր ցոյց տալիս քաղաքական պայքարում: Այդ հանգամանքը վաղուց գրաւել էր կառավարութեան ուշադրութիւնը, որ առաջարկել էր իրեն եպիսկոպոսին խորհուրդ տալ միաբանութեան անդամներին հեռանալ ֆրանսիական հողից եւ ուրիշ տեղ փոխել իր գործունէութիւնը, բայց նրանք մերժեցին կառավարութեան առաջարկութիւնը: Այն ժամանակ վարչէլ-Բուսսո հրաման արձակեց բռնի աքսորել նրանց, որ եւ երկու օրից յետոյ կատարվեց ամենայն ճշգրտութեամբ:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՅ

23 մարտի
ԼՕՆԴՕՆ: Մարտի 21-ին Բլումֆոնտէնից հեռագրում են «Times»-ին, թէ բոէրները բազմ

մաթիւ զօրաբաժիններ գտնվում են Մոզդեր գետի միւս կողմում, Բլումֆոնտէնից դէպի հարաւ: Բրիտանական հեծեալ հետեւակները ամբողջ օրը հանդիպում էին նրանց Բլումֆոնտէնից 12 մղոն հեռու:

Մարտի 13-ին Մեֆկինգից հեռագրում են «Daily News»-ին: «Այսօր քաղաքը ամբարձրվում էր: Չը նայելով հակառակ հրամաններին, իւրաքանչիւր օր բազմաթիւ բոէրներ գտնում են այստեղից եւ քաղաքի շրջակայքում մնացել են այժմ հազիւ 2,000 բոէրներ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Այսօր Ֆոստրման արաջին անգամ երեք «Տրապիտայում» եւ անալիս աւջողութիւն ունեցաւ:

ԼԻՍԱԲՈՆ: Պէրերի ժողովում արտաքին գործերի միջնորդը յայտնեց, թէ Դէլապոյի երկաթուղին կը մնայ իբրեւ պետական ճանապարհ:

ԼՕՐԵՆՑՕ-ՄԱՐԿԵԶԷ: Մարտի 10-ին հեռագրում են Մեֆկինգից, թէ բոէրները շատ հանգիստ են պահում իրանց եւ աստիճանաբար բանակը տեղափոխում են դէպի քաղաքի արեւմտեան կողմը:

Ինչպէս հաղորդում են Գաբերոնից մարտի 15-ին, գնդապետ Պլումբը արագացրած քայլերով մտաւ Տրանսվալ բոէրների հաղորդակցութիւնը Մեֆկինգի հետ կտրելու համար: Նա հասաւ մի կէտի, որ գտնվում է Ջէրուսոմից 12 մղոն հեռու: Վերադառնալիս Պլումբը անցաւ երկաթուղու ճանապարհով Լաբուսից հարաւային կողմում: Ճանապարհը քիչ էր ձեւանում: Պլումբը բոէրների չը պատահեց:

Կ. ՊՕԼԻՍ: Դադի-Օսման-փաշան վախճանվեց: Սանիտարական խորհուրդը թողեց էլ մի հեռագիր, թէ Լաֆա աւանում Բենի-Էմիֆցիցի մէջ ժամանաւոր հիւանդանոց երկու դէպք է պատահել: Այդ ցեղը բնակվում է Ասիայի չրջանում, որտեղ այժմ, Բայրամի առիթով, գտնվում են 28,000 ուխտաւորներ:

ԲԻՆԻՍՍԷԼ: Սպանիան փորձի մասին կատարված քննութիւնը հետեւեալ հետեւանքները տուեց: Սիպիլոյին գրգռել էր մի անձնաթի մարդ, որի հետ միասին նա երէկ չէ ստացի օրը մասնակցում էր մի ժողովին ի նպատի խաղաղութեան: Նա նախօրը ճշտութեամբ իւր մացել էր դնացքի գնալու ժամանակը, սպասել էր դնացքին հարեւան օրձարանում եւ յետոյ ինքնից էր ցոյց տալ իրան, թէ որն է Ուէլի պրինցը: Դատաստանական քննիչը այն կարծիքի է, թէ Սիպիլոն մի քանի ընկերակցներ ունի, որոնց աշխատում է թաղանթել:

ԲԵՐԼԻՆ: Բրիտանիայում կատարված սպանութեան փորձի մասին «Norddeutsche» գրում է: «Այդ ստոր արարքը միայն զղուանք կը պատճառէ ամբողջ քաղաքակրթութեանը: Գերմանիայում զայրոյթը այդ առիթով նոյնքան մեծ է եւ ընդհանուր, որքան մեծ է ընդհանուր է ուրախութիւնը, որ փորձը անհաջող անցաւ: Մենք չնորհալ ենք նախախնամութիւնից, որ նա հեռացրեց այդ ծանր վիշտը բրիտանական արքայական տանից, մեր կայսերական տան մերձաւոր ազգականներից: Ակնաժող համակրանքով մենք մտածում ենք Վիկտորիա թագուհու մասին, որ ազատութիւն խորին տրտմութիւնից, նոյնպէս Ուէլի պրինցուհու մասին, որ ներկայ էր զղուելի յանցանքին: Մենք անկեղծութեամբ չնորհաւորում ենք բրիտանական ժողովուրդը թագաժառանգի բաւելով զազաման առիթով:

ՊԱՐԻԶ: Հաղապատարների ժողովում բաժանվեց զապալի կոնֆէրենցիայի վերաբերեալ «Դեղին գրքը»: Նա կազմված է 123 վկայաթղթերից, որոնք ղեկավարվում են 108 երեսի վրա եւ սկսվում են Մուրավյովի շրջաբերականով ու վերջանում կոնֆէրենցիայի վերջին ակտով 1899 թ. յունիսի 23-ին: Ամենահաւաքաբար կան գրութիւնը ֆրանսիական լիազորների դեկուցումն է արտաքին գործերի միջնորդին, որ պարունակում է իր մէջ կոնֆերենցիայի գործունէութեան միութիւնը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Մարտի 23-ին Մարտի 22-ին Պետերբուրգ եկած բոլորական գիւտորական միջնորդը Պապրիկով այցելութեան գնաց գիւտորական, արտաքին գործերի եւ միւս միջնորդներին ու Պետրո-Պաւլովի տաճարում 2 պատկ դրեց բոլորական զօրքի անուանից-մէկը Կայսր Ալեքսանդր II-ի, իսկ միւսը Կայսր Ալեքսանդր III-ի գերեզմանների վրա:

24 մարտի
ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Հաղորդակցութեան ճանապարհների տեսուչ պետական խորհրդական Պետրովին հրամայված է ջրերի տեսուչ լինել կողմնակցում:
ԼՕՆԴՕՆ: Համայնքների ժողովի վիճարանութիւնների ժամանակ հարց է յարուցված,

թէ ինչու Պապրիկովի մօտ գերի առնված կոմս Սաբերբերգին ազատ թողնելին, եւ չուղարկեցին ու. Հեղինէ կղզին: Ուրիշէն միայնում է, թէ ինքն պաշտօնական տեղեկութիւններ չունի, բայց կարծում է, որ Սաբերբերգ գերի էր վերցված մինչեւ կրօնէի անձնատուր լինելը: Բոլոր գերիներին թիւն էր 2,700 եւ նրանցից 2000 հոգի ու. Հեղինէի ճանապարհի վրա են գտնվում: մնացածները թողված են իրանց տեղերում մինչեւ պատրաստութիւնների վերջանալը կղզու վրա:

Երեկոյեան լրագիրներում տպված է հեռագիր Լօրենցօ-Մարկեզէից, բուրական աղբիւրից, որ Մալօնօ մօտ գտնվող բանակից ապրիլի 1-ին տեղեկութիւն է ստացված, որ նախընթաց օրը տեղի է ունեցել մի զօրեղ կռիւ: Մէֆկինգում պաշարված անգլիացիները փորձ արեցին դուրս գալ, եւ մի եւ նոյն ժամանակ Պլումբը հեծկազորքը յարձակումն գործեց բոէրների վրա Բաման-Լաբամի չրջականներում: Երկու յարձակումներն եւս յետ մղվեցին: Պլումբը զօրաբաժնից սպանված են 20 եւ վերաւորված են 6 մարդ: Դաշնակից զօրքերը չնչին կորուստներ ունեցան: Մէֆկինգ պաշարված է առավելան պէտ:

ՍԱԼ-ԲԷՄՕ: Այստեղ ժամանեց բոլորական իշխանը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Պլումբը հետ կուր ժամանակ բոէրները գերի վերցրին երեք ծանր վիրաւորված կապիտաններին (նրանցից երկուսը մեռան), երկու շտաբ-օֆիցէրներին եւ ինն զինւորներին (նրանցից վեցը վիրաւորված են):

Այսօր առաւօտեան սահմանից դուրս արին Պետերբուրգում ապրող 41 անգլիացիներին:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Օրանսեան հանրապետութեան ֆոլկսրատում, որ այժմ նիստեր ունի կրօնատարի մէջ, Շտէյն յայտնեց թէ ինքը չէ հրաժարվել յոյսից, որ յաղթանակ կը տանեն բոէրների հանրապետութիւնները: Յետոյ արտաքին խօսքեր նախերկով ժողբերին, Շտէյն աւելացրեց թէ անգլիացիների կողմից եղել են կարմիր խաչի դրօշակի կանօնները խախտելու փաստեր եւ այդ մասին ինքը յայտնել է չէզոք պետութիւններին: Բոբերտս իր պրօկլամացիայի մէջ փորձել էր երկպառակութիւնն սերմանել բոէրների մէջ, բայց այդ չափողվեց: Յիշատակելով այնուհետեւ Սօլբերիի հետ ունեցած դրազրութիւնը, Շտէյն ասաց, որ ինքը ոչ միայն ջանքեր է գործադրել, այլ եւ Եւրօպա ու Ամերիկա պատգամաւորութիւններ է ուղարկել՝ չէզոք պետութիւններին վրա ազդելու եւ արիւնահեղութիւնը դադարեցնելու համար: Նա յոյս ունի եւ ջերմապէս ցանկանում է, որ այդ ջանքերը աշողութեամբ պատվեն: Ի վերջոյ Շտէյն յայտնեց թէ Օրանսեան հանրապետութեան կառավարութիւնը ժամանակաւոր փոխադրութիւն է կնքող Տրանսվալում:

ԼՕՆԴՕՆ: «Բէյտէրի գործ» թղթակիցը Բերանդֆոնտի մօտ գտնվող բոէրների բանակում հաղորդում է մանրամասնութիւններ անգլիացիների համար սարքած դարանի մասին: Մի սայլի մէջ գտնվում էին անգլիական երկու օֆիցէրներ, բոէրները ձայն տուելու նրանց եւ առաջարկեցին անձատուր լինել: Այդ օֆիցէրներից մէկը հնազանդվեց, որի պատճառով միւսը սպանեց ընկերոջ, եւ որովհետեւ նա չէր կամենում անձատուր լինել, այդ պատճառով բոէրները նրան հրացանազարկ արին: Բռնված գերիները եւ թնդանօթները ուղարկեցին Վինդեդ: Բոէրները կորցրին 3 սպանված եւ 10 վիրաւորված, նրանք գրի վերցրին 389: Բոէրները պաշարեղէնների պապատութիւն էին զգում, բայց անգլիական սպալախուժքը տիրելու օգտից նրանք պաշար չառնեւ: Բացի դրանից, բոէրների ձեռքը ընկան անգլիացիների բոլոր գաղտնի թղթերը, որոնց թոււ ֕րանսեան հանրապետութեան եւ Տրանսվալ խուժելու վերաբերող թղթերը, նոյնպէս եւ Բլումֆոնտէնից դէպի կրօնապաշտարանելու նախագիծը: Բոէրները նոյնպէս իրենցին մի արկղ, որի մէջ պահվում էին այն զօրութիւնները, որոնք վերաբերում էին բուրգերների երգմանը, որով պարտաւորվել էին չը պատրաստել անգլիացիների դէմ: Այդ բուրգերներին տառաջարկված է այժմ գալ կրօնատաղտ, գլխաւոր բանակը, ուր այնտեղի հրամանատար գնահարալը կը բացատրի նրանց, որ նրանց երգումը վաւերական չէ, որովհետեւ ստիպել են նրանց:

Կ. ՊՕԼԻՍ: Այսօր մեծ պատիւներով տեղի ունեցաւ Դադի Օսման-փաշայի թաղման հանգէսը:
ՊԱՐԻԶ: Լուրճ ուղարկեց իր թիկնապահին անգլիական դեսպանութիւնը յայտնելու խորին

զայրոյթ Ուէլսի պրինցի դէմ արած սպանութեան փորձի առթով եւ խնդրելով յայտնել Ուէլսի պրինցին չորսաւորութիւն վտանգից ազատելու առիթով: Դեղիստէ հեռագրաց կամօնին՝ յանձնարարելով նրան չորսաւորութիւն յայտնել սնդկիւն կառավարութեան:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՅՏՆՈՒՄ Է

ԱՐԴԱՆԱՆ, Մ. Ա. Խ. Ձեր նամակը անհատկանայի է: Ըստ երեւոթի տեղի է ունեցել հասցէներ փոփոխութիւն: Ձեր ուղարկած գումարը մնում է առանց գործադրութեան: Կարգադրեցէք:

Խմբագիր՝ ԱԼԷԿՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍՏԱՆԿ ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԴՐԿՈՎՆԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱՌՈՒՂԻ

№ 1 գնացքը: № 3 գնացքը:	
Բազմից դուրս է գալիս ցեր. 4 ժ. 15 ր.	գիշ. 12 ժ. 20 ր.
Բիֆիլիս է հասնում առ. 8 ժ. 40 ժ.	եր. 6 ժ. 28 ժ.
Բիֆիլիսից դուրս է գալիս 9 ժ. 10 ժ.	եր. 7 ժ. 32 ժ.
Բազմ է հասնում եր. 8 ժ. 32 ժ.	առ. 8 ժ. 12 ժ.

№ 2 գնացքը: № 4 գնացքը:	
Բազմից դուրս է գալիս առ. 9 ժ. 15 ր.	եր. 9 ժ. 05 ր.
Բիֆիլիս է հասնում եր. 8 ժ. 53 ժ.	առ. 9 ժ. 45 ժ.
Բիֆիլիսից դուրս է գալիս 9 ժ. 25 ժ.	11 ժ. 32 ժ.
Բազմ է հասնում ցեր. 1 ժ. 04 ժ.	6 ժ. 15 ժ.

Դ Ի Լ Ի Ժ Ա Ն Ս Ե Ր

Հինգ հոգաւ. համար:

Թիֆլիսից դուրս է գալիս 7 ժ. առ.	9 ժամ առ.
Վրացի կապիտան հասնում է 7 ժ. 20 ր. եր.	9 ժ. 20 ր. եր.
Վ. և Գ. հոգաւ համար (չեն գիշերում)	9 ժ. 20 ր. եր.
Թիֆլիսից դուրս է գալիս 1 ժ. ցերեկ.	7 ժամ երեկ.
Վրացի կապիտան հասնում է 3 ժ. 25 ր. եր.	9 ժ. 50 ր. եր.

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԴՐ ՀԻՄՆԵՒԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԻՍՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուլիս, Վորոնյովի արձանի հանդէպ)
ա մ ե ն օ Ր, բ ա ց ի կ ի ռ ա կ ի օ Ր Ե Ր Գ:
Ա Ռ Ա Ռ Տ Ն Ե Ր Ը

Բ. Ա. Նաւասարդեան—11—12 ժ. վրացաւորութեան, վենետիկ (սիֆիլիս) և միգրանտ. հիւանդ. Կ. Մ. Չիլովանի—9—10 ժ. աշի, ներքին և ներքին Կ. Ս. Բարանասեան—11—12 ժ. կանանց և երեկանց հիւանդ. Կ. Ն. Շալալովսկի—12—1 ժ. ալանջի, կոկորդի և բիֆի. Կ. Պ. Կարապետեան—1—1/2 ժ. ներքին և երեկանց հիւանդ.

ԵՐԿՈՒՆԵՐԸ

Ա. Ն. Շալալովսկի—6—7 ժ. ներքին (կեղծարարութիւն), վենետիկ և միգրանտ. հիւանդ. Կ. Մ. Նաւասարդեան—7—8 ժ. Կ. Մ. Մալիլովսկի—քիմիական և խոշորացուցական հետազոտութիւն. Կ. Ս. 50 ժ. չորսաւորութիւն ձիւն համալորչով (կոնսիլիումի) և օպերացիայի համար տուններ. Կ. Ս. Առաքելովսկի—տանը, ծաղկահատ և բժշկական մարմնամարզ. դիմել 11—1 ժ. Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝ 110—150 Բժշկապետ ՆԱԻՍՍԱՐԴԵԱՆ.

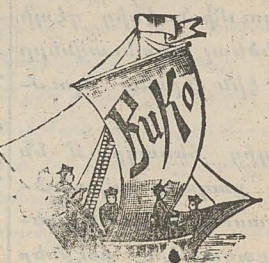
Պետերբուրգի բժշկական վարչութեան թույլտուութեամբ: Մեծ արկղիկի 5 րոտի, փորը—3 ր. և 1 ր. 50 կ.:

ՊԵՏԼԻՍԻՆԻՆԻ
ՆՈՐ ՄԻՋՈՑ

մազերը բուսցնելու և ամրացնելու համար, ոչնչացնում է թեփու Դուրս է եկել նաև բոլորովին նոր միջոց

ՁՈՒԻ ԿԱԹԸ

երեսին քնքշութիւն և սպիտակութիւն տալու համար, ոչնչացնում է արևի պատճառած սևութիւնը, մուգները, տալիս է կաշուին քնքշութիւն և սպիտակութիւն: Այդ գնքը չափաւոր են. մեծ արտադր. արկղիկի մէջ, 2 րոտի, փորը—1 ր. 50 կ. Մալիլովսկի են բոլոր պարֆումերական և դեղաւաճառական խանութներում: Գլխաւոր պահեստը գտնուում է Պետերբուրգում, Պուշկինսկայա փողոց տ. № 15, բնակարան № 12. պահեստի բաժանմունքները գտնուում են. Թիֆլիսում կովկասեան դեղատան ասպրանքների փաճառման ընկերութեան խանութում: Երևանեան հրապարակ և նրա բաժանմունքում, Միքայէլեան փողոց և Բազում. նաև Միքայէլեան կամուրջի վրա, Կապովի և Արիստակովի դեղատներում: Օտարաբաղադրացիների պատուէրները կատարվում են անմիջապէս՝ պատուով: 52—100

Ստեփանեան մարկան հաստատված կառավարութիւնից:

մի լրագրի միջոցով, որից յետոյ այդ լրագրին արտասովորական ուրիշ լրագրներում, պատիւ ունիմ յայտնելու ի զիտուութիւն ամենքի, թէ

Վ. Վ Ի Ս Օ Ց Կ Ի եւ ԸՆԿ. Ը Ն Կ Ե Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

ՄՕՍԿՎԱՅԻ ԹԷՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ԱՇԽԱՏԵԼ

առաջիկայ նման նախկին այժմ, շատ աւելի ընդարձակ շինութեան մէջ: Կառավարիչ Վ. Վիսոցկի եւ ընկ. Թիֆլիսի գրասենեակի՝ Ա. ԳՐԺԵՐԻՆ

2—5

Թիֆլիսի ԿՐՈՒԺՕԿ
Կիրակի, մարտի 26-ին
Վ. Վ. Լ Ո Ւ Ն Կ Ե Վ Ի 2
կը կարգայ
իր վերջին հրապարակական դասախոսութիւնը աշակերտների համար

ԶՐԻԱԿԵՐ ԵՒ ՀԱՅԱՓՈՐ ԱՇԽԱՏԱՌՆԵՐԸ ԿԵՆԴԱՆՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ

Դասախոսութեան ժամանակ ցոյց կը արվին պատկերներ մոզական լապտերով:

Ակզբը ցերեկվայ ժամը 12-ին:

Ցամախները (50, 30 և 20 կօպ.) Մեանիկովի մաշակում, Գեօրգիայա փողոց, Թիֆլիսի գրաւաճառնոցում և պարիսնում, Գեօրգիայի պրոսպեկտ, իսկ դասախոսութեան օրը Կրոմօկի շինութեան մէջ: 3—5

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
„Մ Ի 2 Ն Ո Ր Դ“

(Посредникъ)

Դ. Ի. ԵՆԿԻՄՕՎԻՉԻ

Պուշկինեան պատմ. Թամաշեկի քարավանատարայի հանդէպ:

Կատարում է զանազան յանձնարարութիւններ անչարժ կաշերի ծախելու և գրաւ գնելու: Պահանջվում է առաջին և երկրորդ գրաւակաւում փող: Մանրամասնութիւնների համար խնդրեմ դիմել գրասենեակը: № 3. 0—19

Շ Ե Ր Ա Մ Ի Ս Ե Ր Մ

Բաղադրի սպիտակ, ամենալաւ տեսակից, չեւրամադանական կաշարանի սպիտակ ցէլլուլեա խօսքը չը գծված, բանդերով, էծան գնով: Հարցնել Թիֆլիսում, Սիմոն փողոց, եղբարք Մէլիք-Մարութեանցների խանութում: 2—3

Питательный напиток
КАКАО
Умное и вкусное средство для укрепления здоровья и улучшения аппетита.

Միակ պահեստ գեղարարական ապրանքների փաճառման Կովկասեան դեղատան ասպրանքների փաճառման ընկերութեան մէջ: 35—50

Ս Ո Ւ Տ Լ Ո Ւ Ր Ե Ր Ը,
որոնք տարածվում են մեր կոնկուրենտների կողմից

Վ. Վ Ի Ս Օ Ց Կ Ի Ե Ի Ը Ն Կ.

ԹԷՅԻ ԱՌԵԻՏՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

մի լրագրի միջոցով, որից յետոյ այդ լրագրին արտասովորական ուրիշ լրագրներում, պատիւ ունիմ յայտնելու ի զիտուութիւն ամենքի, թէ

Վ. Վ Ի Ս Օ Ց Կ Ի եւ ԸՆԿ. Ը Ն Կ Ե Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

ՄՕՍԿՎԱՅԻ ԹԷՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ԱՇԽԱՏԵԼ

առաջիկայ նման նախկին այժմ, շատ աւելի ընդարձակ շինութեան մէջ: Կառավարիչ Վ. Վիսոցկի եւ ընկ. Թիֆլիսի գրասենեակի՝ Ա. ԳՐԺԵՐԻՆ

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET C-ie

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՎԱԳԱՏՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԵ Ե ԸՆԿ.

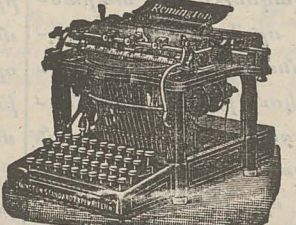
Կանոնաւոր եւ ուղղակի նաւագնացութիւն ՄԱՐՍԵԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկու շաբաթը մի անգամ:

Եւ հակառակը Բաթումից Մարսել, մտնելով Տրապիզոն, Սամսոն եւ Պոլիս Մեկնում: Բաթումից՝ չորեքշաբթի, 29 մարտի (11 ապրիլի) ժՕՐԺԻ չորեքշաբթի, նաւապետ ԲՈՒԼ: Եւ այսպէս շարունակաբար, երկու շաբաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, ժամը 4-ին ճաշից յետոյ: Բաթումից Պարիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոմարներ արվում են սովորականից պակաս գներով:

Ամբողջ մի անգամ կանոնաւոր հաղորդակցութիւն Բաթումի եւ Անտիբիւրի մէջ, ընդունելով ապրանքներ բոլոր հիւսիսային նաւահանգիստների համար:

Ապրանքների և ճանապարհորդների մասին հարկաւոր տեղեկութիւններ ուսանալու համար թող բարենաճն դիմել ընկերութեան գործակալատներին:

ԲԱԹՈՒՄԻՄ—պ. Վիկտոր ԳԱՐՈՒՆ, Նաբէլէ-ժապա Թիֆլիսում—պ. Օ. Գ. Բարիկենդանեանին, Սիմոն փող. Սոֆիարովսկոյի եւ Մալուրաձէի քարվանսարա: ԲԱԹՈՒՄ—Էղը. Վ. Եւ Ի. Մուխոմեաններին, Նաբէլէ-ժապա փողոց, տուն Կրասնիկովի, № 27: ՆՕՎՕՐՕՍՍՍԻՅԱՎ—Վաղդիկաւակի երկաթուղու առեւտրական գործակալութիւն (Ե. Կ. Զ.) 1—20

Գ Ր Ո Ղ Մ Ե Ք Ե Ն Ա Յ
„ՐԵՄԻՆԳՏՕՆ“

(խական - օրինակելի)

Հ Ա Յ Ե Ր Է Ն Տ Ա Ռ Ե Ր Ո Վ

Շատ կարճ ժամանակից յետոյ ստացվելու է Թիֆլիսում Ժ. ԲԼՕԿ ԵՒ ԸՆԿ. ներկայացուցիչ՝

Է. Ֆ. ԱՌԻՅԷՐՄԱՆԻ ՄՕՏ

Երևանեան հրապարակի վրա:

2—3

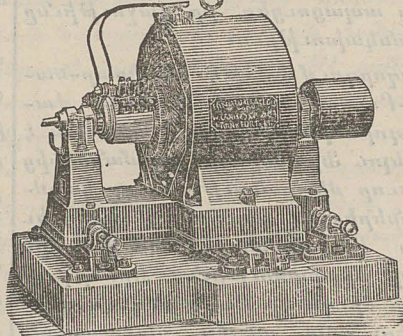
52—52
M. 36,019

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

արանով յայտարարում է, թէ նրա գիւնատան մէջ 1900 թւի մարտի 28-ին, ժամը 12-ին նըշանակված է աճուրդ՝ կապալով տալու չրմուղ խողովակի շինութիւնը Օլգինսկի փողոցից մինչեւ Կիրակի փողոցը, 200 պազ. սաճէն երկարութեամբ եւ 5500 ր. արժողութեամբ: Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները կարող են տեսնել պայմանագիրը վարչութեան շինարարական բաժնում ամենայն իր օր ժամը 9-ից մինչեւ 3-ը: 2—3

ՄԱՆԿԱՐԱՐԱՌՈՒՄ ԿԱՐՏԱԿԱՆԱԿԱՆ

ՕՐԻՈՐԴ ՆՈՒՆԷ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ԳՕԼՕՇԵԱՍ
Հասցէ՝ Красногорская ул. № 14. 19—21

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑՈՒԹԻՒՆ

Ռուսաց և արտասահմանեան ֆիրմաների:

ԲԻՐՈՐ ՅԱՆՁՆ Է ԱՌՆՈՒՄ

Կառուցանել
Ամեն տեսակ շինութիւններ, գործարաններ և գործատներ

ԳԱՋԱ-ՇՈՂԻՒ-ՋՐԱՆՑՔՆԵՐ

Ամեն տեսակ էլէկտրոտեխնիկական կառուցումներ և սարքեր, այսինքն հեռագիրների, տէլեֆոնների, լուսաւորութեան, տրամվայների և ոյժի հաղորդելու հեւաւորութեան վրա:

ՅԻՆԱՐԱՐԱՐԱՆ-ՏԵԽՆԻԿԱՆ ԲԻՐՈ

Ինժեներ Ն. Բ. Պասսեկի

Тифлиς, Михайловская ул. № 116.
Հասցին հեռագիրների համար. Тифлис—

Пассеку.
ՏԵԼԵՖՈՆ № 642.

ԿԱՆԱԼԻԶԱՑԻԱ, ՎԵՆՏԻԼԱՏՈՐ և ՏԱԳԱՑՈՒՄԸ

ԻՆՆԷ, ԺՈՂՈՎԵԼ և ՍԱՐԲԵԼ

ա մ ե ն տ ե ո ա կ
տիւրբիններ, խողովակներ, մեքենաներ և ջրհաններ:

Կ Ա Ռ Ո Ւ Ց Ա Ն Ե Լ

Ե Ր Կ Ք Է Կ ա մ ա լ ր ջ ն ե ի
և տնակներ:

ՏԵՄԵՆՏԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

(Կ. Կ. Զ.) 80—100